ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΑΛΗΘΕΙΑ Η ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ: ΑΝΑΚΑΛΥΨΤΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει τη διδασκαλία σας, βοηθώντας τους μαθητές να αναπτύξουν τον γραμματισμό τους στα μέσα ενημέρωσης, με βάση τις δεξιότητες κριτικής σκέψης που απαιτούνται για να περιηγηθούν στο σημερινό σύνθετο τοπίο των μέσων. Μέσα από παραδείγματα της ευρωπαϊκής ιστορίας, οι μαθητές μαθαίνουν να εντοπίζουν μεροληπτικές πληροφορίες και μορφές χειραγώγησης, ενώ παράλληλα αναστοχάζονται σχετικά με τις δικές τους συνήθειες χρήσης και κοινοποίησης περιεχομένου. Η προσέγγιση αυτή συμβάλλει στην κατανόηση των ψυχολογικών επιρροών που διαμορφώνουν το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης διαχρονικά, προσφέροντας στους μαθητές τα εφόδια για να γίνουν προσεκτικοί και υπεύθυνοι χρήστες των μέσων ενημέρωσης.

> ***Σημείωση:*** *Η τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιείται σε αρκετά σημεία της ενότητας. Όταν συμβαίνει αυτό, επισημαίνεται με σαφήνεια και ενσωματώνεται στην εκπαιδευτική διαδικασία.*

ΜΕΘΟΔΟΣ

Η παρούσα ενότητα ακολουθεί μια προσέγγιση μικτής μάθησης· συνδυάζει διαδικτυακά στοιχεία με δραστηριότητες στην τάξη που απαιτούν τη δική σας ενεργή καθοδήγηση (βλ. αναλυτικό σχέδιο μαθήματος παρακάτω). Η ενότητα προσφέρει δύο επίπεδα δυσκολίας: ένα για μαθητές ηλικίας 13–15 ετών και ένα για μαθητές ηλικίας 16–18 ετών. Κάθε επίπεδο περιλαμβάνει διαφορετικά εργαλεία, όπως διαδραστικές δραστηριότητες ανάλυσης εικόνων, κάρτες συζήτησης, κουίζ, εκπαιδευτικά βίντεο, ασκήσεις κριτικής σκέψης και προαιρετικές προτάσεις για εργασία στο σπίτι.

***Σημείωση**: Η παρούσα ενότητα έχει σχεδιαστεί για να συμπληρώνει τη διδασκαλία σας στον τομέα του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης και δεν αποτελεί αυτόνομο εργαλείο. Απαιτείται η ενεργή σας καθοδήγηση και συμβολή.*

ΣΤΟΧΟΙ

Όταν οι μαθητές/μαθήτριες ολοκληρώσουν την παρούσα ενότητα, θα πρέπει να είναι σε θέση:

1. Να αναγνωρίζουν τη μεροληψία, τα στερεότυπα, τις σχέσεις εξουσίας και τις προθέσεις που υποβόσκουν σε μηνύματα των μέσων ενημέρωσης καθ' όλη την ευρωπαϊκή ιστορία.
2. Να κατανοούν και να αναλύουν τις (νευρο)ψυχολογικές διαδικασίες που βρίσκονται πίσω από τη δημιουργία, τη διάδοση και την επεξεργασία του περιεχομένου των μέσων ενημέρωσης.
3. Να αξιολογούν κριτικά την αξιοπιστία των πηγών και του περιεχομένου.
4. Να συνειδητοποιούν τον ρόλο τους όσον αφορά τη χρήση και την κοινοποίηση περιεχομένου των μέσων ενημέρωσης.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η προτεινόμενη εκπαιδευτική διαδρομή (βλ. παρακάτω) διαρκεί περίπου δύο διδακτικές ώρες (50 λεπτά η καθεμία), ενώ υπάρχει και προαιρετική εργασία για το σπίτι. Μπορείτε να προσαρμόσετε τον χρόνο ανάλογα με τις διαθέσιμες διδακτικές ώρες, επιλέγοντας, επεκτείνοντας ή συντομεύοντας τις δραστηριότητες όπου χρειάζεται. Η παρακάτω επισκόπηση παρουσιάζει τον χρόνο που αφιέρωσαν οι εκπαιδευτικοί για την ολοκλήρωση της ενότητας κατά τη δοκιμαστική εφαρμογή της με μαθητές:

Απαιτούμενος χρόνος	**% των εκπαιδευτικών**
<30 λεπτά	3%
30–45 λεπτά (1 μάθημα)	11%
45–75 λεπτά (2 μαθήματα)	46%
75–120 λεπτά (3+ μαθήματα)	34%
>120 λεπτά	6%

ΜΕΘΟΔΟΣ «ΟΡΑΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ»

Η παρούσα ενότητα χρησιμοποιεί τη μέθοδο «ορατής σκέψης». Πρόκειται για μια μαθητοκεντρική προσέγγιση που βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και να εμβαθύνουν στην κατανόηση με τη βοήθεια μιας σειράς ερωτήσεων. Διευκολύνει τους εκπαιδευτικούς στη διδασκαλία ιστορικών γνώσεων και βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία τους στη σύγχρονη εποχή.

> ***Σημείωση:*** *Ορισμένα θέματα ενδέχεται να είναι ευαίσθητα για τους μαθητές. Αξιολογήστε αν το κλίμα της τάξης είναι ασφαλές και αν μπορείτε να διασφαλίσετε ότι οι μαθητές θα αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλον με σεβασμό. Συζητήστε το με την τάξη, εφόσον το κρίνετε απαραίτητο.*

Μέθοδος «τρίγωνο[1] οπτικών»:

Με τη μέθοδο αυτή καλούνται οι μαθητές να εξετάσουν διαφορετικές οπτικές, υιοθετώντας τη σκοπιά ενός άλλου προσώπου — που μπορεί (ή όχι) να απεικονίζεται στην εικόνα που αναλύεται. Οι παραποιημένες ιστορικές εικόνες χρησιμεύουν ως ισχυρά εργαλεία, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναστοχαστούν σχετικά με τις διαφορετικές οπτικές και τα διαφορετικά κίνητρα πίσω από αυτές τις εικόνες.

Αφού ανακαλύψουν την ιστορία μιας εικόνας, οι μαθητές καλούνται να εξετάσουν τρεις διαφορετικές οπτικές που συνδέονται με αυτήν. Σε αυτό το σημείο, η ενεργή σας καθοδήγηση είναι σημαντική: εξηγήστε με σαφήνεια τα βήματα και προσφέρετε υποστήριξη σε καθεμία από τις τρεις ερωτήσεις. Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές απαντούν στις ερωτήσεις μία προς μία, με την προβλεπόμενη σειρά. Εκφράζοντας τη δική τους άποψη στο τέλος, οι μαθητές θα μπορέσουν να την προσεγγίσουν με πιο κριτικό πνεύμα.

1. **Ποια είναι η οπτική του φωτογράφου/δημιουργού;**
   Καλέστε τους μαθητές να σκεφτούν γιατί ο φωτογράφος επέλεξε ένα συγκεκριμένο θέμα ή γιατί αποφάσισε να

[1] Αυτή η ιδιαίτερη τακτική, την οποία ανέπτυξε η Claire Bown («The Art Engager», Thinking Museum, 2024), βασίζεται στη μέθοδο «ορατής σκέψης» του Project Zero (Harvard Graduate School of Education – Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ)

παραποιήσει την εικόνα; Ποια ήταν τα κίνητρα και οι προθέσεις του; Οι προθέσεις του ήταν θετικές ή αρνητικές; Ποιον είχε στόχο; Πώς μπορεί να ένιωθε ο φωτογράφος όταν δημιουργούσε την εικόνα;

2. **Ποιες άλλες οπτικές χρησιμοποιούνται; Για παράδειγμα, ποια είναι η οπτική του υποκειμένου/ατόμου που απεικονίζεται στη φωτογραφία;**
   Ενθαρρύνετε τους μαθητές να διευρύνουν τη σκέψη τους διερευνώντας μια διαφορετική προοπτική, ίσως ενός κεντρικού προσώπου της εικόνας ή του πρωταγωνιστή: Πώς μπορεί να ένιωθαν τη στιγμή που τραβήχτηκε η φωτογραφία; Είχαν κάποια συγκεκριμένη πρόθεση; Είχαν επιλογή; Μπορείτε επίσης να εξετάσετε την οπτική του κοινού στο οποίο απευθύνεται η εικόνα: Πώς μπορεί να αντιλαμβάνονταν τη φωτογραφία; Τι μπορεί να σκέφτονταν ή να ένιωθαν;

3. **Ποια είναι η δική μου οπτική;**
   Στο τελικό στάδιο, καλέστε τους μαθητές να αναστοχαστούν πάνω στη δική τους οπτική. Γνωρίζοντας το ιστορικό υπόβαθρο της εικόνας, πώς επηρεάζεται η αντίληψή τους; Τι σκέφτονται για τις παραποιημένες εικόνες; Θα σκέφτονταν να παραποιήσουν και οι ίδιοι μια εικόνα, αν αυτό εξυπηρετούσε έναν «καλό σκοπό»; Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στην παραποίηση μιας εικόνας στο παρελθόν και στη σημερινή εποχή;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Παρακάτω θα βρείτε την απάντηση ενός μαθητή από τη φάση δοκιμής της ενότητας, βασισμένη στην εικόνα «Λένιν (και Τρότσκι)».

Ποια είναι η οπτική του δημιουργού της εικόνας;
«Πιστεύω ότι ο δημιουργός αυτής της εικόνας ήθελε να αναδείξει την ισχύ του Λένιν. Τον βλέπουμε να απευθύνεται στον λαό και να μιλά για τον Κόκκινο Στρατό. Όλοι οι παριστάμενοι τον παρακολουθούν προσεκτικά, γεγονός που υπογραμμίζει την επιρροή που ασκούσε εκείνη την εποχή στην ΕΣΣΔ.»

Ποια είναι η οπτική κάποιου άλλου;
«Πιστεύω ότι αργότερα ο Στάλιν θέλησε να τροποποιήσει αυτή την εικόνα για να χειραγωγήσει την κοινή γνώμη και να σβήσει κάθε ανάμνηση του Τρότσκι και του Καμένεφ, ώστε να μπορεί να ισχυριστεί ότι ποτέ δεν συμμετείχαν στον έλεγχο του καθεστώτος, δημιουργώντας έτσι μια μορφή προπαγάνδας.»

Ποια είναι η προσωπική σας οπτική;
«Πιστεύω ότι η εικόνα αυτή δείχνει πόσο ισχυροί μπορεί να είναι κάποιοι άνθρωποι και πώς η μειοψηφία συχνά επιβάλλεται στην πλειοψηφία, όπως έκανε ο Λένιν στον ρωσικό λαό. Παρόμοια φαινόμενα παρατηρούνται σε κάθε μορφή δικτατορίας (Βόρεια Κορέα, ναζιστική Γερμανία κ.λπ.) και θεωρώ ότι η εικόνα μεταφέρει ένα ιδιαίτερα ισχυρό μήνυμα.»

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σχέδιο μαθήματος αποτελεί πρόταση. Μπορείτε να προσαρμόσετε τον χρόνο ανάλογα με τις διαθέσιμες διδακτικές ώρες, επιλέγοντας, επεκτείνοντας ή συντομεύοντας τις δραστηριότητες όπου χρειάζεται. Μπορείτε επίσης να αναθέσετε ορισμένες δραστηριότητες στους μαθητές ως εργασία για το σπίτι.

> ***Σημείωση:*** *Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν δύο επίπεδα δυσκολίας για συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες, μπορείτε να επιλέξετε στοιχεία και από τα δύο επίπεδα, ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών σας.*

ΕΠΙΠΕΔΟ 1

(για μαθητές ηλικίας 13–15 ετών)

1. Εισαγωγικό κουίζ
2. Εργαλείο «Το Χέρι»
3. Εκπαιδευτικά βίντεο
4. Χρονολόγιο μέσων ενημέρωσης
5. Κάντε κλικ και συζητήστε

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

(για μαθητές ηλικίας 16–18 ετών)

1. Ανάλυση εικόνων & τρίγωνο οπτικών
2. Κάντε κλικ και συζητήστε
3. Υλοποίηση έργου
4. Αίθουσα ελέγχου γεγονότων

ΒΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΜΟΡΦΟ ΤΥΠΟΣ	ΧΡΟ ΝΟΣ	ΣΤΟΧΟΣ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ
ΕΠΙΠΕΔΑ 1 ΚΑΙ 2				
ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ	Για να αποκτήσετε πρόσβαση στην ενότητα, δημιουργήστε κωδικούς πρόσβασης για τους μαθητές σας και για εσάς τους ίδιους. Κάθε μαθητής (ή ομάδα μαθητών) χρησιμοποιεί έναν κωδικό. Ως εκπαιδευτικός, συνδεθείτε χρησιμοποιώντας τον δικό σας κωδικό πρόσβασης εκπαιδευτικού.	PDF	5’	Διασφαλίζει την κατάλληλη πρόσβαση τόσο σε εκπαιδευτικούς όσο σε μαθητές. Μην ξεχνάτε ότι όταν συνδέεστε ως εκπαιδευτικός έχετε πρόσβαση σε επιπλέον λειτουργίες, όπως προβολή αναφορών που σας επιτρέπουν να δείτε τις απαντήσεις και τις συνεισφορές των μαθητών σας. Οι κωδικοί για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν από την ομάδα, π.χ. για να συνδεθούν σε επόμενο μάθημα.
ΕΠΙΠΕΔΟ 1				
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΟΥΙΖ	Οι μαθητές ξεκινούν την ενότητα με ένα σύντομο κουίζ, στο οποίο προσπαθούν να διακρίνουν τις ψευδείς από τις αληθινές ειδήσεις. Όπως και στην πραγματική ζωή, οι αποφάσεις συχνά πρέπει να λαμβάνονται γρήγορα και, ως εκ τούτου, οι μαθητές έχουν στη διάθεσή τους δύο λεπτά για να απαντήσουν σε πέντε ερωτήσεις.	Διαδικτυακό εργαλείο	3’	Το κουίζ δείχνει στους μαθητές ότι υπάρχει μια λεπτή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στις πραγματικές, αν και μερικές φορές ασυνήθιστες, ειδήσεις και στις ψευδείς ειδήσεις. Μέσα από το παιχνίδι, το κουίζ τούς καλεί να επιστρατεύσουν την κριτική σκέψη.

ΤΟ ΧΕΡΙ	«Το Χέρι» αποτελεί ένα απλό εργαλείο που βοηθά τους μαθητές να αξιολογούν γρήγορα πέντε πτυχές του τρόπου διαχείρισης περιεχομένου των μέσων ενημέρωσης, π.χ. ελέγχοντας την αξιοπιστία των πηγών, τον συναισθηματικό χαρακτήρα του περιεχομένου κ.λπ. Με μια απλή δραστηριότητα «σύρε και άφησε» (drag-and-drop), οι μαθητές εξοικειώνονται με την έννοια αυτή.	Διαδικτυακό εργαλείο	5′	«Το Χέρι» είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται επίσης στο πλαίσιο της προσωρινής/περιοδεύουσας «Fake (f)or Real» του Σπιτιού της Ευρωπαϊκής Ιστορίας. Παρέχει στους μαθητές απλές συμβουλές σχετικά με το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης. «Το Χέρι» εμφανίζεται επίσης στα εκπαιδευτικά βίντεο.
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΒΙΝΤΕΟ	Τρία σύντομα βίντεο παρουσιάζουν στους μαθητές διάφορες πτυχές της λειτουργίας του εγκεφάλου τους κατά την πρόσληψη περιεχομένου από τα μέσα ενημέρωσης: τον γρήγορο εγκέφαλο, τον αργό εγκέφαλο και την τεχνητή νοημοσύνη. Οι μαθητές θα πρέπει να παρακολουθήσουν τα βίντεο με τη σειρά.	Διαδικτυακό εργαλείο	10′	Τα βίντεο βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν πώς λειτουργεί ο εγκέφαλός τους κατά την πρόσληψη περιεχομένου των μέσων ενημέρωσης. Τους βοηθούν να συνειδητοποιήσουν ότι ορισμένες αποφάσεις τους λαμβάνονται ενστικτωδώς, ενώ παράλληλα τους παρέχουν τα εφόδια για να ελέγχουν τις παρορμητικές τους αντιδράσεις απέναντι στο περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης.
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	Μέσω μιας άσκησης «σύρε και άφησε», οι μαθητές ανακαλύπτουν την εξέλιξη των μέσων ενημέρωσης καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας και μπορούν στη συνέχεια να εμβαθύνουν στα διάφορα εξελικτικά στάδια των μέσων ενημέρωσης.	Διαδικτυακό εργαλείο	5′	Οι μαθητές ανακαλύπτουν τον αντίκτυπο των μέσων ενημέρωσης στους χρήστες τους (από το έντυπο βιβλίο, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έως την τεχνητή νοημοσύνη κ.λπ.). Αντιλαμβάνονται

				ότι το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης, και ιδιαίτερα εκείνο που θεωρείται προβληματικό, διαμορφώνονταν ανέκαθεν από διάφορες δυνάμεις και επιρροές.
ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΤΕ	Οι μαθητές μπορούν να χωριστούν σε ζευγάρια, να επιλέξουν μία (ή περισσότερες) κάρτες συζήτησης και να αναπτύξουν το θέμα που αναγράφεται σε αυτές. Υπάρχει η δυνατότητα επιλογής μέσα από μια ποικιλία θεμάτων.	Διαδικτυακά / στην τάξη	20′	Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να σκεφτούν διάφορες πτυχές που μόλις παρουσιάστηκαν στην ενότητα και να ανταλλάξουν απόψεις. Μπορείτε να εργαστείτε σε ζευγάρια, σε μικρές ομάδες ή όλοι μαζί. Σε αυτό το σημείο απαιτείται η δική σας ενεργός συμμετοχή. Μπορείτε να αποφασίσετε αν οι μαθητές θα επιλέξουν ελεύθερα τις κάρτες, πόσες θα λάβουν και αν/πώς θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα.
ΕΠΙΠΕΔΟ 2				
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΙΚΟΝΩΝ	Σε πρώτο στάδιο, οι μαθητές αναλύουν μία ή περισσότερες εικόνες και προσπαθούν να εντοπίσουν σημεία στα οποία έχει γίνει παραποίηση. Σε δεύτερο στάδιο, οι μαθητές μαθαίνουν περισσότερα για την ιστορία της εικόνας κάνοντας κλικ σε διαδραστικά στοιχεία.	Διαδικτυακό εργαλείο	15′	Οι μαθητές μαθαίνουν ότι η παραποίηση δεν είναι κάτι καινούργιο, αλλά υπήρχε διαχρονικά. Μαθαίνουν για συγκεκριμένα παραδείγματα, κυρίως από την ιστορία, και για τον τρόπο με τον οποίο η εξουσία και σκόπιμες αποφάσεις διαμόρφωσαν το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης. Μπορείτε να αποφασίσετε αν οι

				μαθητές θα αναλύσουν μία ή περισσότερες εικόνες.
ΤΡΙΓΩΝΟ ΟΠΤΙΚΩΝ	Οι μαθητές απαντούν σε τρεις ερωτήσεις με βάση τη μέθοδο «ορατής σκέψης» (βλ. ανωτέρω). Οι ερωτήσεις αφορούν την εικόνα που ανέλυσαν στο προηγούμενο βήμα.	Διαδικτυακά / στην τάξη	20′	Η άσκηση αυτή ενεργοποιεί την κριτική σκέψη των μαθητών και τους ενθαρρύνει να υιοθετήσουν διαφορετικές οπτικές σε σχέση με την εικόνα που ανέλυσαν. Μπορείτε να αποφασίσετε αν θα εργαστούν ατομικά, σε ζευγάρια ή σε μικρές ομάδες, καθώς και τον τρόπο παρουσίασης των συμπερασμάτων τους. Επίσης, έχετε τη δυνατότητα να δείτε στο διαδίκτυο τις εργασίες που έχουν υποβληθεί μέσω του «πίνακα ελέγχου» στην πλατφόρμα μάθησης.
ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΤΕ	Οι μαθητές μπορούν να χωριστούν σε ζευγάρια, να επιλέξουν μία (ή περισσότερες) κάρτες συζήτησης και να αναπτύξουν το θέμα που αναγράφεται σε αυτές. Υπάρχει η δυνατότητα επιλογής μέσα από μια ποικιλία θεμάτων.	Διαδικτυακά / στην τάξη	20′	Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να σκεφτούν διάφορες πτυχές που μόλις παρουσιάστηκαν στην ενότητα και να ανταλλάξουν απόψεις. Μπορείτε να εργαστείτε σε ζευγάρια, σε μικρές ομάδες ή όλοι μαζί. Σε αυτό το σημείο απαιτείται η δική σας ενεργός συμμετοχή. Μπορείτε να αποφασίσετε αν οι μαθητές θα επιλέξουν ελεύθερα τις κάρτες, πόσες θα λάβουν και αν/πώς θα

				παρουσιαστούν τα αποτελέσματα.
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΟΥ	Για να εφαρμόσουν όσα έμαθαν, οι μαθητές διεξάγουν τη δική τους έρευνα με στόχο να εντοπίσουν προβληματικό περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης σε δύο επίπεδα: σε εθνικό επίπεδο και σε διακρατικό (ευρωπαϊκό) επίπεδο. Στη συνέχεια, οι μαθητές παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους στην τάξη.	Διαδικτυακά / στην τάξη	Άνευ αντικειμένου	Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα το θέμα, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο. Η μορφή της παρουσίασης μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των μαθητών σας.
ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ	Στην αίθουσα ελέγχου γεγονότων, οι μαθητές έχουν πρόσβαση σε βασικό υλικό της ενότητας, καθώς και σε ένα γλωσσάριο όρων για τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας.	Διαδικτυακά	Άνευ αντικειμένου	Η αίθουσα ελέγχου γεγονότων λειτουργεί ως σημείο πρόσβασης σε βασικό υλικό. Το γλωσσάριο βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν βασικούς όρους. Όπου ενδείκνυται, ιδίως για μεγαλύτερους σε ηλικία μαθητές, μπορεί να είναι χρήσιμο να τους δοθούν και τα βίντεο *«Το Χέρι»* ή *«Ο Εγκέφαλος»*. Επίσης: Μπορείτε να αναθέσετε ως εργασία για το σπίτι τη λίστα αναπαραγωγής του YouTube για την παραπληροφόρηση (βλ. «Περαιτέρω σύνδεσμοι και υλικό» παρακάτω).

Περαιτέρω σύνδεσμοι και υλικό[2]

Προτεινόμενο υλικό:

- Λίστα αναπαραγωγής στο YouTube του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Στον σημερινό ψηφιακό κόσμο, η παραπληροφόρηση φαίνεται να βρίσκεται παντού. Πιθανότατα έχετε ήδη έρθει αντιμέτωποι μαζί της. Ίσως μάλιστα να την έχετε κοινοποιήσει. Αναρωτηθήκατε όμως ποτέ γιατί είναι επικίνδυνη; Ή τι μπορείτε να κάνετε για να την αντιμετωπίσετε; Το πρώτο βήμα για να εντοπίσετε την ψευδή πληροφορία είναι να κατανοήσετε πώς λειτουργεί. Αυτά τα βίντεο θα σας βοηθήσουν να γίνετε πιο ενημερωμένοι και κριτικοί χρήστες του διαδικτύου, κατανοώντας τους μηχανισμούς της παραπληροφόρησης και πώς να διαχωρίζετε το πραγματικό από το ψευδές. https://www.youtube.com/playlist?list=PLHQxK2YVsFVtlgDH2_lliyTMfPyZ3Q03N

- Διαδικτυακή παρουσίαση του Σπιτιού της Ευρωπαϊκής Ιστορίας με τίτλο «Hack Your Brain». Η Margriet Sitskoorn, κλινική νευροψυχολόγος στο Πανεπιστήμιο του Tilburg, εξηγεί πώς η αναντιστοιχία ανάμεσα στον φυσικό τρόπο επεξεργασίας πληροφοριών από τον εγκέφαλό μας και στον σημερινό ταχύ ρυθμό ροής πληροφοριών μάς καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτους στις ψευδείς ειδήσεις, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα μηνύματα που βασίζονται στον φόβο και στην κοινωνική πόλωση — οι πληροφορίες αυτές προσφέρουν σημαντικά ερεθίσματα για συζήτηση στην τάξη: https://www.youtube.com/watch?v=A996dk8YodM (EN)

- Κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ για εκπαιδευτικούς και επιμορφωτές σχετικά με την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και την προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a224c235-4843-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en

- Kahneman, Daniel: Thinking, Fast and Slow (Σκέψη, αργή και γρήγορη). 2013, Farrar, Straus and Giroux (ISBN: 978-0374533557)

Σχετικά με τη μέθοδο «ορατής σκέψης»

- Μάθετε περισσότερα για τη μέθοδο «ορατής σκέψης» που ανέπτυξε το «Project Zero» του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ (EN).

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

- EU Disinfo lab (εργαστήριο της ΕΕ για την παραπληροφόρηση): https://www.disinfo.eu/ (EN)
- EU vs. Disinfo (Η ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης): https://euvsdisinfo.eu/learn/ (EN, RU, UA, DE, SL)
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: 10 βήματα για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης https://www.europarl.europa.eu/topics/el/article/20250603STO28720/paraplirofori si-10-vimata-gia-na-prostateusete-ton-eauto-sas-kai-tous-allous
- Κόμβοι του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων σε όλα τα κράτη μέλη: https://edmo.eu/about-us/edmo-hubs/
- Εργαλειοθήκη της ΕΕ: Σε εγρήγορση στο διαδίκτυο: είστε σε θέση να ξεχωρίσετε περιπτώσεις χειραγώγησης των πληροφοριών; https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/staying-vigilant-online-can-you-spot-information-manipulation_el

[2] Όλο το υλικό είναι διαθέσιμο στις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

- Εργαλειοθήκη της ΕΕ: Η δημοκρατία της ΕΕ σε δράση: https://citizens-initiative.europa.eu/schools/eci-educational-toolkit_el
- Think Tank του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: Πώς να εντοπίζετε τις ψευδείς ειδήσεις: https://www.europarl.europa.eu/thinktank/el/document/EPRS_ATA(2017)599386
- Εικονική περιήγηση «Fake (f)or Real: μια ιστορία πλαστογραφίας και παραποίησης» του Σπιτιού της Ευρωπαϊκής Ιστορίας https://historia.europa.eu/el/ektheseis-ekdiloseis/prosorini-ekthesi/pseytiko-gia-pragmatiko (EN, DE, FR, NL)
- Περιοδεύουσα έκθεση «Fake (f)or Real: μια ιστορία πλαστογραφίας και παραποίησης» του Σπιτιού της Ευρωπαϊκής Ιστορίας: https://historia.europa.eu/en/exhibitions-events/temporary-exhibitions/fake-real-touring-exhibition (EN, DE, FR, NL)

Σε περίπτωση που έχετε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο ή τη μεθοδολογία του HistoriCall, παρακαλείσθε να μας στείλετε ηλεκτρονικό μήνυμα. historia-learning@europarl.europa.eu